

Zodpovedný učiteľ a rodič vychováva srdcom i rozumom

Našou výchovnou i vzdelávacou povinnosťou je navzájom sa povzbudzovať pri hľadaní duchovných hodnôt, pri pestovaní mravných kvalít a odborných schopností nás samých, no najmä našich detí a žiakov. V škole ani doma nesmieme pripustiť, aby poznatková báza bola jednostranne uprednostňovaná pred intelektuálnymi schopnosťami, duchovnými kvalitami a mravnými postojmi.

Základom každej mravnosti je hlboká ľudská zodpovednosť. Zodpovednosť pred úžasným vesmírnym poriadkom, pred životom ako vyšším javom, pred tvorivým rozumom a slobodnou vôľou, ktoré nás oslovujú v našom svedomí. Ľudské svedomie chápeme ako odozvu večných zákonov, ako vnútornú kontrolu a výzvu, aby si človek slobodne zvolil krásu, pravdu a dobro.

Dôležitým cieľom výchovy je mravné zdokonalenie človeka, rozvinutie jeho telesných i duchovných schopností a príprava na hľadanie zmyslu života. V rodine i v škole máme robiť neustále pokusy o zosúladenie nášho osobného i spoločenského života s vlastným svedomím a všeobecnou ľudskou vierou v zmyslupnejšiu budúcnosť.

Našou prvoradou povinnosťou má byť správna orientácia v spleti faktov, javov a názorov, rozvíjanie múdrosti ako spojenia intelektu s mravnosťou v súlade s rozvážnou odvahou i odvážnou rozvahou. Môžeme ostatných presvedčovať iba preukázanými vedomosťami a mravnými kvalitami, vytrvalou spravodlivosťou a neústupnosťou voči zlu a násiliu. Sme povinní pre všetkých osvetľovať postupnosť trvalých hodnôt, odhaľovať poriadok lásky, uskutočňovať výchovu a vzdelávanie cez srdce i rozum spojením tolerancie so zásadovosťou, láskavosti s dôslednosťou, obetavosti s nezištnosťou. Potrebujeme povzbudiť zmysluplnú dôveru vo vlastné schopnosti a zvýrazniť možnosti dosahovať šťastnejšiu a plnšiu budúcnosť. Musíme prestať zatajovať pravdu, zneužívať moc a podceňovať informácie. Bez obetavej spravodlivosti sa nezrodí a neudrží ani sloboda jednotlivcov, ani všeobecné právo.

Viete si predstaviť výchovu bez ideálov, zodpovednosti a mravnosti? Škola nie je len budovou, ale aj vzťahom medzi učiteľom a študentom, ľudskou komunikáciou medzi vyučujúcim a žiakom, spoločne prežitým podielom na radoostiach i starostiach pri poznávaní sveta, v ktorom žijeme. Rodina nie je len samostatná ekonomická jednotka či spoločná ubytovňa, ale prvá príležitosť pre vzájomnú obetavú pomoc a nezištnú spoluprácu.

Prehĺbená morálna obroda v našich školách a rodinách je nevyhnutnou podmienkou jej rastu v humanite i v demokracii. Máme pritom viac slúžiť, ako vládnuť, ale aj viac sa dotvárať; užitočnejšie chcieť, tvorivo vedieť, mohutnejšie môcť. Musíme byť ochotní sa viac a častejšie obetovať pre svoje zmysluplné rodinno-učiteľské poslanie. *Pracujte, aby ste udržali krok so zemou a s dušou zeme, lebo nepracovať znamená stať sa cudzincom v čase a vystúpiť z brehu života, ktorý vznešene a v hrdej pokore smeruje k nekonečnu*, naznačil básnik Kahlil Gibran. Výchovno-vzdelávacia činnosť je nezištná láska, ktorú sme urobili viditeľnou. Buďme hrdí svojou skromnosťou, buďme spravodliví svojou obetavosťou. Tak zostaneme zapísaní hlboko v myšliach našich dôveryhodných nasledovníkov.

Dušan Jedinák